

Opponensi vélemény Bóna Judit *Fluencia és diszfluencia a beszédben. A beszéd folyamatossága a szupraszegmentális szint temporális jellemzői és a megakadások tükrében* c. MTA doktori értekezéséről. Budapest, 2023, 289

oldal

Az értekezés igen jelentős nemzetközi saját szakirodalmi jelenlét alapján (tucatnyi valóban nemzetközi közlemény is) fontos tényezőket mutat be a beszédtervezés idői folyamatáról illetve a beszéd közbeni elakadásjelenségek meghatározóiról (például életkor, nem, közlési helyzet, spontaneitás. A feldolgozás mindenütt igen alapos. A jelölt kísérleti módszereket használ, kifinomult technikai feldolgozással és anyag manipulációval, a jelenleg bevett statisztikai adatfeldolgozásokkal. Ezek technikai részleteihez nem szólok hozzá. Összefoglalóan kiemelem, hogy mely tézisekről győzött meg az értekezés.

1. A folyamatosság hallgatói percepcióját leginkább a szünetek közti szöveg és a szünetek indokoltsága befolyásolja. A megakadások csak halmozódáskor befolyásolják a folyamatosság érzést.
2. A beszéd idői mintázatában és a megakadásokban az életkor fontosabb tényező, mint a nem. Idős beszélőknél például több a tartalmi javítás.
3. A felolvasás gyorsabb, kevesebb szünettel, mint a spontán beszéd.
4. A gyermekek spontán beszéde még a serdülőkor kezdetén sem éri el a felnőtt jellemzőket.
5. Az olvasás 13-14 éves korra válik sokkal folyékonyabbá, mint a spontán beszéd.

A téziseket elfogadom, az értekezés alapján javaslom a fokozat odaítélését.

Kérdéseim a jelölthöz

- Mi lehet a szerepe a beszédsebességnek és a habozásoknak a *megértési folyamatban?*
- Hogyan alakul légvétel és beszédtempó viszonya időseknél?
- A légvétel helye olvasásnál és különböző spontán beszédeknél.

Budapest, 2024. június 14.

Pléh Csaba